

KOMUNIKAT KOMISJI

w sprawie zmiany Kodeksu najlepszych praktyk dotyczących przebiegu postępowania w zakresie kontroli pomocy państwa PROJEKT

1. WPROWADZENIE

1. Unia Europejska jest stroną Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska („konwencja”). W odniesieniu do instytucji Unii konwencja jest wdrażana przez Unię w drodze rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady¹ („rozporządzenie nr 1367/2006”).
2. Decyzje w sprawie pomocy państwa przyjęte przez Komisję są wyłączone z zakresu stosowania rozporządzenia nr 1367/2006. W sprawie ACCC/C/2015/128 Komitet ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus ustalił, że Unia naruszyła tę konwencję, ponieważ nie zapewniła członkom społeczeństwa dostępu do procedur administracyjnych lub sądowych w celu zakwestionowania decyzji w sprawie środków pomocy państwa podjętych przez Komisję na podstawie art. 108 ust. 2 TFUE, które to decyzje są sprzeczne z prawem Unii w dziedzinie środowiska².
3. Jak określono w rozporządzeniu Komisji [xx]³, aby podjąć działania następcze w związku z tymi ustaleniami, Unia ma ustanowić mechanizm wewnętrznej procedury odwoławczej. Mechanizm ten ma zastosowanie do ostatecznych decyzji Komisji w sprawie pomocy państwa zamykających formalne postępowanie wyjaśniające na podstawie art. 108 ust. 2 TFUE, zgodnie z art. 9 ust. 3 i 4 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589⁴, w przypadku gdy podstawą prawną tych decyzji w sprawie pomocy państwa jest art. 107 ust. 3 lit. a), c), d) i e), a także pierwsza część lit. b) (pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania) TFUE. Jak określono w rozporządzeniu Komisji [xx], od zgłaszającego państwa członkowskiego wymaga się przedstawienia potwierdzenia, że działalność będąca przedmiotem pomocy państwa ani żadne aspekty zgłoszonego środka pomocy państwa, które są nierozdzielnie związane z przedmiotem pomocy, nie są sprzeczne z unijnym prawem ochrony środowiska⁵.

¹ Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty, Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1367/oj>.

² Zob. https://unece.org/env/pp/cc/accc.c.2015.128_european-union.

³ Rozporządzenie Komisji [xx] zmieniające rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

⁴ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj>.

⁵ M.in. wyrok z dnia 22 marca 1977 r., Iannelli & Volpi SpA/Ditta Paolo Meroni, sprawa 74/76, EU:C:1977:51, pkt 14: „Te aspekty pomocy, które naruszają postanowienia szczególne Traktatu [...],

4. Niniejszy komunikat zmienia Kodeks najlepszych praktyk dotyczących przebiegu postępowania w zakresie kontroli pomocy państwa („kodeks najlepszych praktyk”). Określono w nim wewnętrzną procedurę odwoławczą oraz podmioty uprawnione do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej („wniosek”) do Komisji, warunki złożenia takiego wniosku, zakres wniosku oraz obowiązujące terminy.
5. Ponadto Komisja w oparciu o swoje coraz większe doświadczenie związane z etapem przedzgłoszeniowym określonym w sekcji 3 kodeksu najlepszych praktyk stwierdziła, że kontakty z państwami członkowskimi przed zgłoszeniem zwykle trwają dłużej, zwłaszcza w złożonych sprawach. Należy zatem odpowiednio wydłużyć etap przedzgłoszeniowy z sześciu do 12 miesięcy.
6. Komisja przyznaje również, że procedura uproszczona w prostych sprawach, określona w sekcji 6 kodeksu najlepszych praktyk, nigdy nie była przez nią stosowana. Należy zatem znieść tę procedurę.

2. ZMIANY W KODEKSIE NAJLEPSZYCH PRAKTYK:

7. Po dotychczasowej sekcji 11 („Monitorowanie”) dodaje się nową **sekcję 11** w brzmieniu:

„11. Mechanizm wewnętrznej procedury odwoławczej w następstwie ustaleń Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus w sprawie ACCC/C/2015/128

78. W następstwie ustaleń Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus w sprawie ACCC/C/2015/128 Komisja będzie rozpatrywać wnioski o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej złożone przez uprawnione podmioty, korzystając z mechanizmu opisanego poniżej.

11.1. Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej

79. Każda organizacja pozarządowa, która spełnia kryteria określone poniżej, jest uprawniona do złożenia do Komisji wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej w odniesieniu do decyzji w sprawie pomocy państwa określonych w sekcji 11.4, wskazując jako podstawę, że działalność będąca przedmiotem pomocy państwa lub jakiegokolwiek aspekty środka pomocy państwa zatwierdzonego daną decyzją, które są nierozzerwalnie związane z przedmiotem pomocy⁶, są sprzeczne ze szczególnym przepisem lub zasadami unijnego prawa ochrony środowiska, określonego w art. 2 ust. 1 lit. f) rozporządzenia nr 1367/2006.

80. Organizacja pozarządowa powinna być uprawniona do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zgodnie z pkt 79, pod warunkiem że:

mogą być do tego stopnia nierozzerwalnie związane z przedmiotem pomocy, iż nie jest możliwa ich odrębna ocena, tak że ich wpływ na zgodność lub niezgodność pomocy jako całości musi w konsekwencji zostać koniecznie oceniony w toku postępowania prowadzonego na podstawie art. 93”.

⁶ Zob. powyżej, m.in. wyrok z dnia 22 marca 1977 r., Iannelli & Volpi SpA/Ditta Paolo Meroni, sprawa 74/76, EU:C:1977:51, pkt 14.

- (a) jest niezależną osobą prawną o charakterze niezarobkowym zgodnie z prawem krajowym lub praktyką danego państwa członkowskiego;
- (b) głównym określonym celem jej działalności jest promowanie ochrony środowiska w kontekście prawa ochrony środowiska;
- (c) istnieje dłużej niż dwa lata i aktywnie realizuje cel, o którym mowa w lit. b);
- (d) jej cele i działalność obejmują sprawę będącą przedmiotem wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej.

11.2. Dowody, które należy przedstawić w celu ustalenia, czy dana organizacja pozarządowa jest uprawniona do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej

81. Każda organizacja pozarządowa składająca wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej dotyczącej decyzji w sprawie pomocy państwa zgodnie z pkt 79 powinna przedstawić dowody na to, że spełnia kryteria określone w pkt 80. Dowody te mogą być w postaci następujących dokumentów:

- (a) statuty lub regulaminy organizacji pozarządowej, lub w przypadku państw członkowskich, w których przepisy prawa krajowego nie wymagają od organizacji pozarządowych przyjęcia statutu lub regulaminu ani nie przewidują takiej możliwości, wszelkie inne dokumenty pełniące taką samą rolę zgodnie z praktyką krajową;
- (b) roczne sprawozdania z działalności organizacji pozarządowej za dwa ostatnie lata;
- (c) kopia aktu urzędowej rejestracji dokonanej przez organy krajowe w przypadku organizacji pozarządowych mających siedzibę w państwach, w których rejestracja przez organy krajowe jest warunkiem uzyskania przez organizację pozarządową osobowości prawnej;
- (d) w stosownych przypadkach i bez uszczerbku dla wymogu przedstawienia dokumentów, o których mowa w lit. a)–c) powyżej, informacje i dokumenty potwierdzające, że dana organizacja pozarządowa została wcześniej uznana przez Komisję za uprawnioną do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zgodnie z pkt 79, a także oświadczenie organizacji pozarządowej, że nadal spełnia ona warunki kwalifikowalności;
- (e) w przypadku gdy któryś z tych dokumentów nie może zostać przekazany z przyczyn niezależnych od organizacji pozarządowej, organizacja ta może przedstawić dowody w postaci dowolnych dokumentów równoważnych;
- (f) jeżeli z dokumentów nie wynika wyraźnie, że głównym określonym celem działalności danej organizacji pozarządowej jest promowanie ochrony środowiska w kontekście prawa ochrony środowiska, że organizacja istnieje dłużej niż dwa lata i aktywnie realizuje ten cel lub że cele i działalność organizacji pozarządowej obejmują sprawę będącą przedmiotem wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej, organizacja ta przedkłada wszelkie inne dokumenty potwierdzające spełnienie tego kryterium.

11.3. Reprezentowanie przez organizację pozarządową lub prawnika

82. W przypadku gdy organizacje pozarządowe są reprezentowane przez organizację pozarządową, zastosowanie ma pkt 81.

83. W przypadku gdy organizacje pozarządowe są reprezentowane przez prawnika, wniosek powinien zawierać dokumenty i dane potwierdzające, że prawnik ten jest uprawniony do występowania przed sądem danego państwa członkowskiego. Dokumenty te mogą obejmować zaświadczenie wydane przez izbę adwokacką w danym państwie członkowskim lub każdy inny dokument spełniający ten sam cel na podstawie przepisów krajowych. Prawnik powinien również przedstawić pełnomocnictwo, z którego wynika, że może reprezentować swojego klienta.

11.4. Decyzje w sprawie pomocy państwa, w odniesieniu do których można złożyć wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej

84. Uprawnione organizacje pozarządowe mogą złożyć wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej dotyczącej ostatecznych decyzji Komisji w sprawie pomocy państwa zamykających formalne postępowanie wyjaśniające wszczęte na podstawie art. 108 ust. 2 TFUE, zgodnie z art. 9 ust. 3 i 4 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589, w przypadku gdy podstawą prawną takiej decyzji jest:

- (i) art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE;
- (ii) art. 107 ust. 3 lit. b) (część pierwsza) TFUE;
- (iii) art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE;
- (iv) art. 107 ust. 3 lit. d) TFUE;
- (v) art. 107 ust. 3 lit. e) TFUE.

11.5. Treść wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej

85. Wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej dotyczącej decyzji Komisji zgodnie z pkt 79 należy złożyć na piśmie, korzystając z formularza w załączniku III do rozporządzenia [xx], i należy w nim:

- (a) wskazać ostateczną decyzję Komisji w sprawie pomocy państwa będącą przedmiotem wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej;
- (b) wskazać szczegółowe przepisy unijnego prawa ochrony środowiska, które rzekomo zostały naruszone przez działalność objętą pomocą lub przez jakiegokolwiek aspekty zgłoszonego środka pomocy państwa, które są nierozzerwalnie związane z celem pomocy;
- (c) przedstawić podstawy wniosku;
- (d) podać istotne i uporządkowane informacje i dokumenty, a także fakty lub argumenty prawne potwierdzające każdą z tych podstaw;
- (e) podać nazwisko i dane kontaktowe osoby upoważnionej do reprezentowania strony występującej z wnioskiem wobec stron trzecich w związku z wewnętrzną procedurą odwoławczą;
- (f) przedstawić dowody na to, że strona występująca z wnioskiem jest uprawniona do jego złożenia zgodnie z kryteriami i warunkami określonymi w pkt 79–81.

86. Wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej nie powinien przekraczać 10 stron (nie wliczając dokumentów potwierdzających spełnienie

kryteriów kwalifikowalności określonych w pkt 80 oraz innych załączników na poparcie wniosku).

87. Załączniki powinny być ponumerowane, zawierać wyraźnie oznaczone nagłówki, a we wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej należy zamieścić odpowiednie odniesienie do tych załączników w celu przedstawienia dowodów dotyczących konkretnych faktycznych lub prawnych argumentów organizacji pozarządowej.

88. Do celów pkt 85 lit. e), w przypadku gdy wspólny wniosek składa kilka organizacji pozarządowych, należy wyznaczyć jeden punkt kontaktowy.

89. Aby przyspieszyć wewnętrzną procedurę odwoławczą, Komisja zdecydowanie zachęca do skorzystania z poniższego „zrzeczenia się prawa do otrzymania tłumaczenia”, które powinno być opatrzone datą i podpisane przez organizację pozarządową i przedłożone wraz z wnioskiem:

„Ja, niżej podpisany/-a, jako przedstawiciel/-ka organizacji pozarządowej składającej wniosek dotyczący [podać numer i tytuł decyzji dotyczącej pomocy państwa], zgadzam się w drodze wyjątku zrzec się praw wynikających z art. 342 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w związku z art. 3 rozporządzenia Rady EWG nr 1/1958 oraz aby odpowiedź Komisji została przyjęta i notyfikowana na podstawie art. 297 Traktatu wyłącznie w języku angielskim”.

11.6. Ocena dokonana przez Komisję

90. Komisja powinna rozpatrzyć wniosek, jeżeli został on złożony przez uprawnione podmioty przy użyciu formularza, o którym mowa w pkt 85, chyba że wniosek jest oczywiście bezzasadny lub jednoznacznie nieuzasadniony.

91. Jeżeli w związku z jedną decyzją w sprawie pomocy państwa złożono kilka wniosków o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej, Komisja może zdecydować, że je połączy i rozpatrzy jak jeden wniosek.

92. Komisja powinna zweryfikować, czy dowody przedstawione przez organizację pozarządową wskazują, że co najmniej jeden konkretny przepis unijnego prawa ochrony środowiska został naruszony przez działalność objętą pomocą lub przez jakiegokolwiek aspekty zgłoszonego środka pomocy państwa, które są nierozdzielnie związane z celem pomocy.

93. Jeżeli na podstawie informacji przekazanych zgodnie z pkt 79–81 Komisja nie jest w stanie w pełni ocenić, czy spełnione są wymagane kryteria lub warunki, powinna zwrócić się do strony występującej z wnioskiem o przekazanie dodatkowych dokumentów lub informacji, a także, w stosownych przypadkach, nieopatrzonych klauzulą poufności wersji takich dokumentów lub informacji. Strona występująca z wnioskiem powinna udzielić odpowiedzi w rozsądnym terminie określonym przez Komisję, nieprzekraczającym 30 dni. W rozsądnym terminie nieprzekraczającym okresu 30 dni należy zawiesić bieg terminów określonych w pkt 107 i 108.

94. Komisja prześle wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej do państwa członkowskiego, którego środek został zatwierdzony na mocy decyzji w sprawie pomocy państwa objętej tą procedurą, tak aby państwo to mogło udzielić odpowiedzi, przedstawiając swoje uwagi, a także, w stosownych przypadkach, wersję tych uwag nieopatrzoną klauzulą poufności. W tym okresie konsultacji, który nie

powinien przekraczać 30 dni, należy zawiesić bieg terminów określonych w pkt 107 i 108.

95. W stosownych przypadkach Komisja może skonsultować się z innymi odpowiednimi organami krajowymi w dowolnym państwie członkowskim Unii w celu zweryfikowania i oceny informacji przedstawionych przez daną organizację pozarządową lub danego prawnika w odniesieniu do kryteriów kwalifikowalności określonych w pkt 80 albo podstawy wniosku. W stosownych przypadkach organy krajowe, z którymi przeprowadza się konsultacje, powinny przedstawić wersję swoich uwag nieopatrzoną klauzulą poufności. W tym okresie konsultacji, który nie powinien przekraczać 30 dni, należy zawiesić bieg terminów określonych w pkt 107 i 108.

11.7. Terminy

96. Organizacja pozarządowa powinna złożyć wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej w terminie nieprzekraczającym ośmiu tygodni od opublikowania decyzji Komisji w sprawie pomocy państwa.

97. Komisja powinna udzielić odpowiedzi zawierającej uzasadnienie tak szybko, jak to jest możliwe, nie później niż 16 tygodni od upływu ośmioletniego terminu wyznaczonego w pkt 96.

98. Jeżeli pomimo dochowania należytej staranności Komisja nie jest w stanie dotrzymać terminu określonego w pkt 97, powinna tak szybko, jak to jest możliwe, lecz nie później niż w terminie wskazanym w poprzednim pkt, poinformować organizację pozarządową, która złożyła taki wniosek, o tym, kiedy zamierza udzielić odpowiedzi. W każdym razie Komisja powinna podjąć działania w terminie 22 tygodni od upływu ośmioletniego terminu wyznaczonego w pkt 96.

11.8. Postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości

99. Organizacja pozarządowa, która złożyła wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zgodnie z pkt 79, może wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z TFUE.

11.9. Elektroniczne składanie wniosków o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej

100. Wnioski o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej dotyczącej decyzji w sprawie pomocy państwa zgodnie z pkt 79 należy składać za pośrednictwem specjalnego systemu internetowego, który jest publicznie dostępny na stronie internetowej Komisji.

11.10. Publikacja i internetowe systemy przyjmowania wniosków

101. Komisja powinna publikować wszystkie wnioski na specjalnej stronie internetowej – jak najszybciej po ich otrzymaniu – i odpowiedzi Komisji – jak najszybciej po ich przyjęciu.”.

8. **W sekcji 3 („Kontakt przed zgłoszeniem”)** pkt 16 kodeksu najlepszych praktyk wprowadza się następujące zmiany:

„Terminy oraz forma kontaktów przedzgłoszeniowych zależą w dużej mierze od stopnia złożoności sprawy. Chociaż kontakty te mogą trwać kilka miesięcy, co do zasady nie powinny trwać dłużej niż 12 miesięcy.”.

9. Skreśla się **sekcję 6** („Procedura uproszczona w prostych sprawach”) kodeksu najlepszych praktyk.

10. **Zastosowanie**

9.1 Komisja powinna zastosować zmiany dotyczące sekcji 3 („Kontakt przed zgłoszeniem”) i sekcji 6 („Procedura uproszczona w prostych sprawach”) po ich publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

9.2 Komisja będzie stosować nową sekcję 11 („Mechanizm wewnętrznej procedury odwoławczej w następstwie ustaleń Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus w sprawie ACCC/C/2015/128”) w odniesieniu do ostatecznych decyzji Komisji określonych w nowej sekcji 11.4. Decyzje te opierają się na zgłoszeniach, w których państwa członkowskie potwierdziły, że ani działalność objęta pomocą, ani żadne aspekty zgłoszonego środka pomocy państwa, które są nierozdzielnie związane z przedmiotem pomocy, nie naruszają unijnego prawa ochrony środowiska, zgodnie z rozporządzeniem [xx].

9.3 Jeśli chodzi o pomoc niezgłoszoną, Komisja będzie stosować nową sekcję 11 do ostatecznych decyzji Komisji zamykających formalne postępowanie wyjaśniające, o których mowa w nowej sekcji 11.4, w przypadkach, w których decyzja o wszczęciu postępowania na podstawie art. 108 ust. 2 TFUE została przyjęta po opublikowaniu rozporządzenia [xx] w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

11. **Zmiana numeracji**

W następstwie powyższych zmian dotychczasowe sekcje 7 („Formalne postępowanie wyjaśniające”), 8 („Dochodzenia dotyczące sektorów gospodarki i instrumentów pomocy”), 9 („Skargi formalne”), 10 („Plany ewaluacji”) i 11 („Monitorowanie”) zostaną oznaczone odpowiednio jako sekcje 6, 7, 8, 9 i 10.